

SUOMI 100 v. - LAPSUUTENI SUOMI, MUISTOJA ERI VUOSIKYMMENILTÄ

Lapsuuteni vesiasioissa

Tavalliset vesileikit, ne olivat jotakin. Tarvittiin pihaprunki, kulju - siis vesilätäkö, mielellään kurainen ja leikin puitteet olivat valmiit. Lätäkössä hypittiin, roiskittiin, juostiin sen yli täysillä ja joskus sinne mäiskähdettiin nurinkin. Ja aina naurettiin! Ainakin niin kauan kunnes piti mennä kotiin ja paljastua teoistaan rapaisissa vaatteissaan. - Yhä vieläkin haluaisin leikkiä samaa kuravesileikkiä!

Kesäsateella oli ihana mennä ilman vaatteita pihalle ”suihkuun”. Asuttiin Turussa omakotitalossa, naapureita oli, mutta tuota kokemusta ei häirinnyt vaikka joku näkikin nakuilumme. Edes mummu, ikäloppu yli kuusikymppinen niin kuin silloin ajattelin, ei touhua paheksunut. Olin alle kymmenvuotias ja sisaruksesi vähän nuorempia. Sain olla joukon johtaja aina kun jotain keksittiin.

Kesällä viikonloppuisin lähdettiin uimarannalle. Littoisiin tai Saaronniemeen, useimmiten. Ja sinne mentiin silloin 50-luvun lopulla isän kuorma-autolla, kun perheessä ei vielä ollut henkilöautoa. Hyttiin niin monta kuin mahtui ja loput lavalle. Lavalla oli hieno matkustaa. Sinne oli nostettu pihakeinun penkki, viltit pehmusteina ja sieltä taisin nähdä koko sen maailman joka tuolloin mahtui käsityskykyihini. Rannalla uitiin ja syötiin eväitä, koko perhe yhdessä, vanhemmat ja me kolme jälkeläistä, siskoni, veljeni ja minä. Eväiden syönti oli ainakin yhtä mukavaa kuin uiminen. Matkassa oli makkaraa, voileipiä, pullaa, keksejä, limonadia, aikuisilla kahvia termospullossa. Herkkuja! Joskus isä sai yhtäkkiä illalla päähänsä että nyt mennään uimaan. Silloin puettiin jo kotona uikkarit päälle ja niiden päälle kylpytakit ja sitten autolla matkaan Littoisten järven uimarannalle. Iltatunnelma vei lapsenkin mukanaan ja ensimmäiset vesilinnut opin silloin tunnistamaan.

Sitten meille tehtiin pihalle oma uima-allas! Se muutti kaiken, uimaan pääsi koska vaan ja siinä altaassa opimmekin kunnolla uimaan. Ei ollut turha prunni.

Kerran tosin olisi toivonut ettei mokomaan allasta olisi ollut. Oli juhannusaatto, vuoden 1960 paikkeilla ja olimme lähdössä juhannusjuhliin, Uttamolle varmaankin, koko perheen voimin. Siellä esiintyi silloin Tapio Rautavaara. Juuri ennen kuin lähdimme tuli käymään serkkuni, nuorimies Tauno, joka aina kiusoitteli minua, ja hänpä keksikin kivan kepposen: hän heitti minut juhlamekkoineni uima-altaaseen! Meinasin siinä maailmani romahtaa. Päivä ja mekko ja kaikki pilalla! En pääse juhliin! No pääsinhän sinne kuitenkin vaikka päälle olikin puettava vanhempi, eikä läheskään niin ihana mekko kuin se kastunut leveähelmainen vaaleanpunainen ja valkopilkullinen, samanlainen kuin siskollani, äidin ompelema. Eikä se juhlakaan tainnut vaikutusta tehdä koska en muista muuta kuin että Tapio Rautavaara oli juovuksissa! Ja ennen kotiin lähtöä jokaiselle ostettiin nakkikipsalta markan nakit, kymmenen kappaletta markalla, ne maistuivat!

Pikkutyttönä tykkäsin pyykätä. Vettä vateihin pihalle ja pesemään pikkupyykkiä, nyrkkipyykkiä. Ei kenenkään komentamana vaan ihan omaksi iloksi. Lämpimällä ilmalla ja auringossa rappusilla istuskellen se oli niin mukavaa vesitouhua.

Tuli kyllä ei-niin-innostavia komennuksia, kun oli pyykkipäivä. Jos alakouluikäisenä jouduin avuksi kun äidillä oli saunassa pyykkivuori. Lakanat keitettiin saunan padassa, siihen puuhaan en

osallistunut. Pulaattoripesukoneessa, Upo se varmaan oli, pestiin muuta pyykkiä ja minä väänsin koneen kammesta, että saatiin liiat vedet pois märistä vaatteista, jotka laitettiin menemään rullien välistä ihan kuin nykyisin pastataikina pastakoneessa. Oli kuumaa, oli höyryä. Mutta oli myös hyvä olla yhdessä työn touhussa ja jutella kaiken maailman asioista ihan ilman kiirettä äidin kanssa. Kuukautisistakin kuulin ensimmäistä kertaa saunassa. Taisi olla äidillä ”sellaista pyykkiä” ja siitä pääsi helposti kiinni aiheeseen.

Kun pyykki oli pesty, ne vietiin ulos narulle kuivumaan. Pyykkinaru oli viritetty talon kulmalta ulkokuuressa kulmalle. Olipa sitten kerran myrskykuukan tuuli ja paljon märkiä lakanoita narulla. Märkyyttään painavat lakanat riuhtoivat narua ja narua huussia niin että koko pömpeli kaatui. Kauhea tragedia meille lapsille! Ensiksikin pelättiin, mitä isä sanoo kun tulee töitä ja näkee kyljellään olevan huussin ja toiseksi miten ihmeessä me voidaan asioida siellä kun ei voi istua! Isällä kyllä riitti huumoria: suositteli kylkiasentoa. Äiti sen sijaan joutui uusimaan pyykinpesun, kurjempi juttu hänelle.

Vesijohto, viemäri ja vesivessa kotitaloon saatiin 1956. Siskoni oli kolmivuotias. Me kolme sisarusta olimme äärettömän kiinnostuneita kaivannoista joita putkille tarvittiin. Sisko niin utelias, että luiskahti suojapuomin alta monttuun, veden ja saven sekaan. Työmiehet nostivat kiljuvan siskon sieltä kyllä ylös, eikä hän ollut muuta kuin pelästynyt ja rapainen. mutta silloinen kotiapulaisemme, nuori tyttö Tarvasjoelta, vaati kuitenkin minua 6-vuotiasta soittamaan äidille töihin. Äiti oli myymälänhoitajana paikallisessa osuusliikkeessä ja aina – varmaan hyvin harvoin - kun soitin ja pyysin ”Saanko äidin puhelimeen?”, kaikki tiesivät kuka soittaa ja ketä kaivataan. Puhelinkin oli tuolloin vasta ani harvassa huushollissa.

Ja sitten oli sekin tapaus kun meidän vuokralaisperheen mies, aina iloinen ja hyväntuulinen, nimeltäänkin Ilo, tuli huppelissa kotiin polkupyörällä. Kotitalomme oli tien viimeisessä päässä eikä liikennettä ollut, joten lapset saivat jo pienenä mennä ja tulla kodin ympäristössä aika vapaasti. Vuokralaisperheessä oli siskoni ikäinen tytär ja hän odotteli tapansa mukaan isänsä kotiintuloa tienmutkassa, jossa miehellä oli tapana nostaa tyttö istumaan olkapäilleen loppumatkaksi. Niin hän teki nytkin. Vaan eipä ollut tasapainoilu miehellä ihan vakaata: juuri kun hän oli ylittämässä kapeaa kevättulvaista avo-ojaa puusiltaa pitkin, tulikin menoon sen verran voimakas keikahdus, että pyörä kyytiläisineen kaatui täyteen vesiojaan. Me lapset ja myös isäni seurattiin tilannetta kotitalon rappusilla ja kun huippu tuli, räjähdettiin kaikki nauramaan. Vieläkin se nauraminen vähän hävettää, sillä perheen äiti oli myös paikalla ja tietenkin hän kauhistui ja pelkäsi lapsensa loukanneen. Hyvin tilanne kuitenkin päättyi, lapsi oli kunnossa vaikkakin ylimääräisen kylvyn saanut. Mies taisi saada tuona iltana muutakin kuin kehuja...

Lapsuuteni vesiympäristön muutos tapahtui kun oli 11-vuotias. Pääsin silloisen vuokralaisperheen kotiseudulle Taivassalon saareen. Saarella asui silloin 1961 28 vakituista asukasta, joista varmaankin puolet oli Karjalan siirtolaisia. Olivat siirtolaistiloja Louhisaaren kartanon omistamista saarimaisemista. Pääsin ensimmäistä kertaa oikeaan kalastajaveneeseen ja tutustuin elämään ilman sähköä, juoksevaa vettä, ilman mitään kaupunkilaiselämän mukavuuksia. Söin ruokapöydässä jossa tarjolla oli vain keitettyjä perunoita ja niiden päällä kypsennettyjä ahvenia. Ja reikäleipä, joka otettiin vartaasta, oli niin kovaa että yllätyin kun en saanut siitä ensin palaakaan irti. Tuo elämä, johon tuli kahdeksanlapsinen ihmeellisen mielenkiintoinen saarelaisperhe ja meri, uutena vesielementtinä, vei teinitytön sydämeni vuosiksi.